

ماهنامه تحلیلی انرژی (۴۲)

معاونت پژوهش‌های زیربنایی و امور تولیدی
دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن

کد موضوعی: ۳۱۰

شماره مسلسل: ۱۵۰۲۵

مهرماه ۱۳۹۰

به نام خدا

فهرست مطالب

- ۱ خلاصه مدیریتی
- ۲ نگاهی به تحولات بازار نفت طی یک ماه گذشته
- ۲ ۱. تحولات طرف تقاضا
- ۴ ۲. تحولات طرف عرضه
- ۶ ۳. برآوردهای بازار عرضه و تقاضا تا پایان سال جاری
- ۷ ۴. متوسط قیمت نفت اوپک در ماه جولای
- ۹ ۵. تحولات بازار انواع فرآورده‌های نفتی
- ۱۰ مقررات‌زدایی در قیمت‌های بنزین به‌منظور ایجاد تنوع اقتصادی در کویت
- ۱۳ استراتژی عراق برای افزایش صادرات نفتی
- ۱۴ منابع و مآخذ

ماهنامه تحلیلی انرژی (۴۲)

خلاصه مدیریتی

- چشم‌انداز میزان تقاضای نفت و فعالیت‌های اقتصادی، گواه کاهش تقاضا و ریسک‌های ناشی از آن در سال آینده است.
- انتظار می‌رود تقاضای نفت خاورمیانه طی سال جاری در مقایسه با سال گذشته، ۹۰ هزار بشکه در روز افزایش یابد و میزان افزایش تقاضا برای سال آینده، ۱۸۰ هزار بشکه در روز پیش‌بینی شده است.
- برآورد می‌شود با توجه به افزایش تقاضا در فصل سوم و چهارم سال ۲۰۱۶ مازاد عرضه در بازار کاهش یابد.
- براساس منابع آژانس بین‌المللی انرژی، عرضه جهانی نفت در حدود ۸۰۰ هزار بشکه در روز در ماه جولای از سوی اعضای اوپک و غیراوپک افزایش یافت. این میزان از سوی اعضای اوپک و غیراوپک بوده است. این میزان عرضه در حدود ۲۱۵ هزار بشکه در روز کمتر از مدت مشابه در سال قبل بوده است.
- قیمت سبد نفت اوپک در ماه جولای با میانگین ۴۲/۶۸ دلار به ازای هر بشکه نسبت به ۵ ماه گذشته؛ کاهش زیادی یافت.
- علی‌رغم رکود در حوزه آتلانتیک در خصوص بازار فرآورده‌های نفتی طی ماه جولای، تقاضای بنزین در آمریکا به شدت افزایش یافت و تقاضای این فرآورده نفتی در این کشور تا پایان ماه جولای؛ معادل ۸/۷ میلیون بشکه در روز در بالاترین سطح تقاضا از ابتدای سال جاری میلادی بوده است.

نگاهی به تحولات بازار نفت طی یک ماه گذشته

۱. تحولات طرف تقاضا

رشد تقاضای جهانی نفت در سال جاری میلادی با توجه به گزارش ماه گذشته آژانس بین‌المللی انرژی بدون تغییر و در حدود ۱/۴ میلیون بشکه در روز بوده است. به‌نظر می‌رسد، این رشد تقاضا در سال ۲۰۱۷ به‌دلیل افول قیمت‌های نفت روند کاهشی به خود گرفته و به حدود ۱/۲ میلیون بشکه در روز برسد. چشم‌انداز میزان تقاضای نفت و فعالیت‌های اقتصادی گواه کاهش تقاضا و ریسک‌های ناشی از آن در سال آینده است.

صندوق بین‌المللی پول در راستای پیش‌بینی فعالیت‌های اقتصادی پس از خروج انگلستان از اتحادیه‌ی اروپا دو سناریوی کلیدی جایگزین تحت عنوان سناریوی نزولی و سناریوی تشدید را در نظر گرفته است. براساس سناریوی نزولی، فرض بر آن است که شرایط مالی رو به افول و کساد باشد و رضایتمندی و اطمینان مصرف‌کنندگان انگلیسی و سایر کشورهای جهان به همان نسبت رو به کم شدن است. بنابراین این کاهش تا پایان سال جاری میلادی و سال آینده بر رشد جهانی اثرگذار خواهد بود. اما براساس سناریوی تشدید، فرض شده است، کساد اقتصادی ناشی از شرایط مالی برای سال‌های ۲۰۱۶ و ۲۰۱۷ بدتر خواهد شد.^۱

۱-۱. وضعیت تقاضای نفت خام اوپک

براساس پیش‌بینی‌های اوپک، تقاضای کل نفت در ماه ژوئن سال جاری، در عربستان سعودی برای مصرف داخلی ۲/۷۶ میلیون بشکه در روز بود که اساساً این تقاضا برای مصرف مستقیم نفت به‌عنوان سوخت در این کشور کاهش یافت. به استثنای مصرف

۱. آژانس بین‌المللی انرژی، گزارش ماهیانه بازار نفت، آگوست ۲۰۱۶.

مستقیم نفت خام در داخل، مصرف سایر فرآورده‌های اصلی نفت افزایش یافت. برای مثال، مصرف ال پی جی، بنزین، نفت سفید و نفت کوره به دلیل افزایش مصرف تجهیزات برودتی به ترتیب ۶، ۳، ۱۲ و ۱۶ درصد سالیانه افزایش یافت. میزان مصرف نفت کوره در زمان مشابه با سال گذشته تقریباً یکسان بوده است. تکمیل شدن نیروگاه‌های گازی واسط^۱ در ماه مارس ۲۰۱۶، جایگزین برخی نیروگاه‌های وابسته به سوخت نفت شد و انتظار می‌رود به تعداد نیروگاه‌های گازی عربستان در سال‌های آتی افزوده شود.

براساس اطلاعات موجود، میزان تقاضای نفت برای مصرف داخلی در کویت به دلیل افزایش مصرف نفت کوره در نیروگاه‌های برق و بالارفتن مصرف تجهیزات برودتی به رشد ثبت شده در ماه می، رسید. این در حالی است که میزان تقاضا در ماه مارس اندکی تنزل کرده، اما با گرم شدن هوا بر میزان تقاضا افزوده شد. به نظر می‌رسد روند رشد تقاضای نفت کوره در ماه‌های ژوئن و جولای به دلیل بالا بودن دمای هوا نسبت به زمان مشابه سال ۲۰۱۵، همچنان افزایش یابد.

در ژوئن ۲۰۱۶، تقاضای نفت برای مصرف داخلی در عراق حدود یک درصد سالیانه، کاهش یافت. در مقابل، مصرف فرآورده‌های اصلی نفت رشد قابل قبولی داشتند، به استثنای نفت کوره، تقاضای بنزین و دیزل روند رشد ثابتی را تجربه کرد. به نظر می‌رسد، در سال ۲۰۱۷، با فرض بهبود رشد اقتصادی در خاورمیانه، رشد تقاضای نفت روند منطقی‌تری بیابد. عربستان در میان کشورهای منطقه خاورمیانه، نقش تعیین‌کننده‌ای در این رشد اقتصادی پیش‌بینی شده ایجاد خواهد کرد. به بیان دیگر،

۱. نیروگاه گازی Wasit بزرگ‌ترین نیروگاه گازی آرامکو به‌شمار می‌رود.

نگرانی‌های ژئوپلیتیکی در کنار سیاست‌های حذف یارانه می‌تواند در سال ۲۰۱۷ از تقاضای رو به رشد خاورمیانه کاسته و روند رشد مصرف داخلی را تحت تأثیر قرار دهد. از سوی دیگر، سوخت‌های حمل‌ونقل اعم از بنزین و گازوئیل، در سال آینده با رشد تقاضا همراه خواهند شد. انتظار می‌رود تقاضای نفت خاورمیانه طی سال جاری در مقایسه با سال گذشته، ۹۰ هزار بشکه در روز افزایش یابد.

۲. تحولات طرف عرضه

براساس منابع آژانس بین‌المللی انرژی، عرضه جهانی نفت در حدود ۸۰۰ هزار بشکه در روز در ماه جولای افزایش یافت که این میزان از سوی اعضای اوپک و غیراوپک بوده است. این میزان عرضه در حدود ۲۱۵ هزار بشکه در روز کمتر از مدت مشابه در سال قبل بود. کاهش تولیدی که از سوی اعضای غیراوپک اتفاق افتاد توسط اعضای اوپک جبران شد و عرضه نفت و مایعات گاز طبیعی آنها به‌طور متوسط سالیانه، ۸۴۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت. عرضه نفت غیراوپک نیز با کاهش‌های اخیر در ماه جولای، قطع آتش‌سوزی‌ها و بازگشت تولید کانادا به سطح تولید پیشین به بازار و افزایش فصلی عرضه زیست‌توده‌ها مجدداً هم‌تراز با سطح عرضه اولیه خود شد. با وجود افزایش ماهیانه ۵۵۰ هزار بشکه در روز و تولید کل ۵۶/۷ میلیون بشکه در روز غیراوپک در ماه جولای، این سطح تولید تقریباً ۱/۱ میلیون بشکه در روز کمتر از سطح تولید در سال گذشته بود. کاهش‌های سالیانه توسط ایالات متحده آمریکا، چین، کانادا و مکزیک نیز بر کاهش این سطح عرضه اثرگذار بود. روسیه و برزیل در کنار سایر تولیدکنندگان زیست‌توده جهان تا حدودی استثنا شده و رشد عرضه داشتند.

۲-۱. وضعیت عرضه نفت خام اوپک

طی ماه جولای عرضه نفت اعضای اوپک ۱۵۰ هزار بشکه در روز افزایش یافت و به ۳۳/۳۹ میلیون بشکه در روز رسید در این بین عربستان سعودی و عراق بیشترین سطح عرضه را داشتند. در میان اعضای اوپک عربستان با افزایش تولید ۱۲۰ هزار بشکه در روز سقف تولید خود را به بالاترین سطح طی ماه جولای رساند. سطح تولید نفت عربستان به ۱۰/۶۲ میلیون بشکه در روز رسید. این افزایش عمدتاً برای رفع نیاز داخلی و نیروگاه‌های تولید برق داخلی، افزایش گرمای هوا و مصرف تجهیزات برودتی و در نهایت افزایش صادرات به بازارهای جهان بوده است. رشد تقاضای داخلی نفت در عراق باعث افزایش تولید این کشور در حدود ۸۰ هزار بشکه طی ماه گذشته شد. البته حملات تروریستی نزدیک میادین نفتی کرکوک در پایان ماه جولای باعث شد سطح تولید این کشور ۴/۳۳ میلیون بشکه در روز ثابت بماند. از روند رشد تولید نفت ایران طی ماه جولای اندکی کاسته شد، اما این سطح در ۳/۶ میلیون بشکه در روز ثابت باقی ماند.

به طور کلی افزایش صادرات و رشد تقاضای داخلی عربستان، کویت و امارات متحده عربی باعث بالا رفتن عرضه نفت اوپک به میزان ۶۸۰ هزار بشکه در روز بیشتر از نسبت عرضه در سال گذشته شد و سطح تولید نفت اوپک را در بالاترین سطح نسبت به هشت سال قبل قرار دادند. ایران و عراق نیز در این بین به ترتیب با افزایش ۵۶۰ هزار بشکه در روز و ۵۰۰ هزار بشکه در روز پس از لغو تحریم‌ها به سطح تولید خود افزودند. از سوی دیگر، نیجریه و ونزوئلا به دلیل حملات نظامی در مقایسه با سال ۲۰۱۵، معادل ۱۵۰ هزار بشکه در روز از سطح تولید خود کاستند. در جدول ۲ تولید نفت اعضای اوپک در ماه‌های گذشته میلادی ارائه شده است.

جدول ۲. عرضه نفت خام اوپک در سه ماه مختلف سال ۲۰۱۶

(میلیون بشکه در روز)

کشور	می	ژوئن	جولای	ظرفیت تولید پایدار*	ظرفیت عرضه مازاد در برابر عرضه ماه می	عرضه نفت خام در نیمه نخست سال
الجزایر	۱/۰۹	۱/۱۰	۱/۱۲	۱/۱۲	-۰/۰۲	۱/۱۰
آنگولا	۱/۷۲	۱/۷۴	۱/۷۶	۱/۸۱	-۰/۰۵	۱/۷۵
اکوادور	۰/۵۵	۰/۵۵	۰/۵۵	۰/۵۵	-۰/۰۰	۰/۵۵
گابن	۰/۲۲	۰/۲۲	۰/۲۲	۰/۲۲	-۰/۰۰	۰/۲۲
اندونزی	۰/۷۴	۰/۷۴	۰/۷۴	۰/۷۴	-۰/۰۰	۰/۷۳
ایران	۳/۶۰	۳/۶۲	۳/۶۰	۳/۶۵	-۰/۰۵	۳/۳۷
عراق	۴/۲۶	۴/۲۵	۴/۳۳	۴/۴۰	-۰/۰۷	۴/۲۹
کویت**	۲/۸۵	۲/۸۷	۲/۸۷	۲/۸۷	-۰/۰۰	۲/۸۲
لیبی	۰/۲۸	۰/۳۲	۰/۳۰	۰/۴۰	-۰/۱۰	۰/۳۴
نیجریه	۱/۴۴	۱/۵۶۲	۱/۵۲	۱/۸۵	-۰/۳۳	۱/۶۵
قطر	۰/۶۶	۰/۶۶	۰/۶۶	۰/۶۷	-۰/۰۱	۰/۶۶
عربستان سعودی**	۱۰/۲۵	۱۰/۵۰	۱۰/۶۲	۱۲/۲۰	۱/۵۸	۱۰/۲۷
امارات متحده عربی	۲/۹۱	۲/۹۵	۲/۹۷	۲/۹۷	-۰/۰۰	۲/۸۵
ونزوئلا	۲/۲۱	۲/۱۶	۲/۱۵	۲/۳۵	-۰/۲۰	۲/۲۸
کل اوپک (به استثنای عراق، نیجریه و لیبی)	۳۲/۷۸	۳۲/۲۴	۳۲/۳۹	۳۵/۸۰	۲/۴۱ ۱/۹۱	۳۲/۸۷

مأخذ: ماهنامه بازار نفت اوپک، ۱۴ جولای و ماهنامه نفت آژانس بین‌المللی انرژی، ۱۴ ژوئن ۲۰۱۶.

*شامل نیمی از تولید منطقه بی طرف است.

**طی ۹۰ روز سطوح ظرفیتی به سطح مورد انتظار می‌رسد و برای دوره گسترده‌تری نیز پایدار می‌ماند.

۳. برآوردهای بازار عرضه و تقاضا تا پایان سال جاری

برآورد می‌شود با توجه به افزایش تقاضا در فصل سوم و چهارم سال ۲۰۱۶، مازاد عرضه در بازار کاهش یابد. آژانس بین‌المللی انرژی در ماهنامه بازار نفت (اگوست ۲۰۱۶) برآورد کرده است تقاضای جهانی نفت در فصل سوم و چهارم ۲۰۱۶ به‌طور متوسط ۹۷

میلیون بشکه در روز باشد و با توجه به روند کاهشی عرضه غیراوپک، تقاضا برای نفت اوپک به ترتیب ۳۳/۲ و ۳۲/۷ میلیون بشکه در روز خواهد بود و در صورت ادامه سطح کنونی تولید اوپک، مازاد عرضه به تدریج کاهش خواهد یافت، اگرچه بالا بودن سطح ذخیره‌سازی‌های تجاری نفت خام و فرآورده در کشورهای OECD همچنان یک عامل تضعیف‌کننده بازار خواهد بود. براساس برآوردهای آژانس بین‌المللی انرژی در ماه ژوئن ۲۰۱۶ حجم ذخیره‌سازی‌های تجاری نفت خام و فرآورده در کشورهای OECD به ۳/۰۹۳ میلیارد بشکه رسیده است و اگرچه روند افزایشی آن نسبت به سال ۲۰۱۵ کندتر شده است، با این حال بیش از متوسط پنج سال گذشته و ۱۸۶ میلیون بشکه بیش از سطح ژوئن ۲۰۱۵ است.

براساس آمار منتشر شده توسط دولت چین، صادرات گازوئیل و بنزین چین در ماه ژوئیه به ترتیب ۱۸۱ و ۱۴۵ درصد نسبت به سال گذشته در همین مقطع زمانی افزایش داشت. این میزان بالا از صادرات فرآورده از جانب چین می‌تواند به‌عنوان شاخصی برای نشان دادن مازاد عرضه فرآورده‌های نفتی در سراسر جهان باشد. این امر فشار سنگینی بر حاشیه سود پالایشی در منطقه آسیا وارد آورد به طوری که به نظر برخی کارشناسان، موجودی نفت خام و فرآورده‌های نفتی در همه مناطق جهان فراتر از میزان متوسط آن بوده و آنقدر بالاست که افزایش قیمت نفت را محدود خواهد کرد.^۱

۴. متوسط قیمت نفت اوپک در ماه جولای

میانگین سبد نفت اوپک در ماه جولای معادل ۴۲/۶۸ دلار به‌ازای هر بشکه بود که

۱. مهدی یوسفی، تحولات بازار نفت در هفته منتهی به ۲۶ آگوست ۲۰۱۶، تحلیل هفتگی بازار نفت و گاز، مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، شهریورماه ۱۳۹۵.

نسبت به ۵ ماه گذشته کاهش زیادی یافت. تقاضای کمتر از انتظار، سهام بالای فرآورده‌های پالایشی و افزایش عرضه نفت خام از عوامل مؤثر در کاهش ۳/۱۶ دلاری میانگین قیمت نفت اوپک در ماه گذشته بوده است. در نمودار ۱ روند تحولات قیمت نفت اوپک طی ماه جولای ارائه شده است. به همین ترتیب متوسط قیمت نفت برنت نیز به ۴۶/۵۳ دلار به‌ازای هر بشکه و نفت وست تگزاس اینترمیدیت نیز با کاهش ۴/۰۵ دلاری به بشکه‌ای ۴۴/۸۰ دلار رسید.

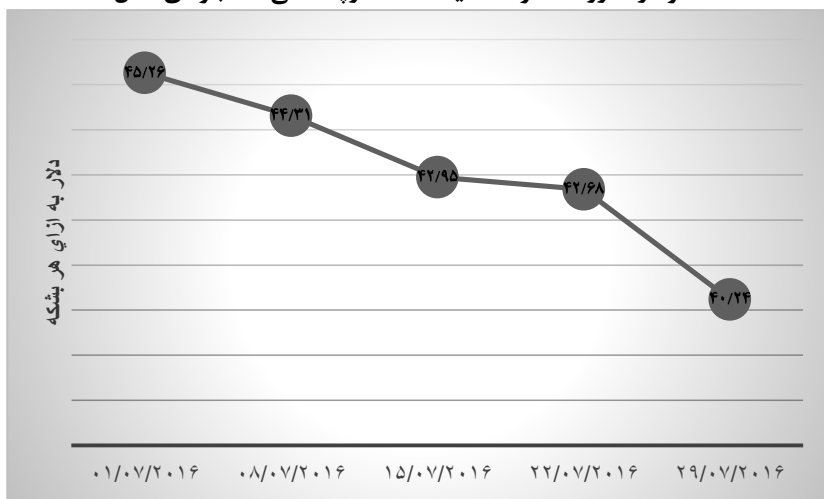
سطح ذخیره‌سازی نفت خام در آمریکا با ۱/۴۱ میلیون بشکه افزایش در هفته پایانی ماه جولای به ۵۲۲/۵۵ میلیون بشکه نزدیک شد. این در حالی است که بازار نفت در دریای شمال نیز با عرضه مازاد نفت خام روبرو شد. به طوری که حدود ۹ میلیون بشکه نفت خام در این منطقه در نفتکش‌ها ذخیره‌سازی شد. کارشناسان دلیل اصلی این افزایش را کم شدن حجم صادرات نفت خام از دریای شمال به بازار آسیا اعلام کردند. علاوه بر موارد مذکور، افزایش حجم صادرات نفت خام از سوی عراق از مناطق شمالی آن کشور به ۳/۲ میلیون بشکه در روز در ماه جولای که ۲۰ هزار بشکه در روز بیشتر از حجم صادرات در ماه ژوئن اعلام شد؛ عامل دیگر برای افت قیمت نفت در بازارهای جهان بود. شرکت ملی نفت لیبی نیز طی ماه گذشته اعلام کرد که در حال بازگشایی ۳ بندر صادراتی نفت خام در آن کشور به نام‌های رأس لائوف، اس سدیر و زویتینا است.^۱ براساس منابع امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران، متوسط قیمت نفت سبک و سنگین^۲ کشور طی ماه جولای به ترتیب معادل ۴۱/۶۴ و ۴۳/۶۶ دلار به‌ازای هر بشکه بوده است که نسبت به ماه ژوئن ۷/۷ و ۷/۶ درصد کاهش یافت.

۱. نشریه هفتگی تحولات بازار نفت و گاز، مدیریت کل اوپک و روابط با مجامع انرژی، ش ۲۶۷.

۲. منظور از متوسط قیمت، میانگین قیمت در روزهای مورد معامله می‌باشد.

نمودار ۱. روند تحولات قیمت نفت اوپک طی ماه جولای سال ۲۰۱۶

Source: www.opec.org

۵. تحولات بازار انواع فرآورده‌های نفتی

بازار فرآورده‌های نفتی طی ماه جولای در حوزه آتلانتیک با اندکی رکود مواجه شد و با افزایش تقاضای بنزین در ماه مذکور، تقاضای این فرآورده در آمریکا به شدت افزایش یافت. تقاضای بنزین در آمریکا تا پایان ماه جولای معادل ۸/۷ میلیون بشکه در روز رسید که این رقم بالاترین سطح تقاضا از ابتدای سال جاری میلادی بوده است. علیرغم بالا بودن سطح تقاضا کراکرها با سطح بیشتری منتشر شدند درحالی که تقاضا برای تقطیر میانی^۱ کاهش یافت. به همین ترتیب بازار آسیا به دلیل عرضه مازاد با کاهش تقاضا همراه بود. بخش اعظم این کاهش تقاضا به واسطه شرایط بد جوی چین گزارش

۱. Middle Distillate

شده‌است. حاشیه‌های سود پالایشی^۱ در سنگاپور بیش از یک دلار و به‌طور میانگین ۵/۴ دلار به‌ازای هر بشکه در ماه جولای کاهش یافت، اما این کاهش تقاضا به‌واسطه افزایش تولید برق و قدرت در این منطقه در حال تغییر است.^۲

متوسط قیمت فرآورده‌های اصلی نفتی در بازار فوب خلیج فارس طی ماه جولای نسبت به ماه ژوئن کاهش داشت. در جدول ۳ میانگین قیمت انواع فرآورده‌های نفتی در ماه‌های ژوئن و جولای ارائه شده‌است.

جدول ۳. میانگین قیمت انواع فرآورده‌های نفتی متوسط قیمت در ماه جولای سال ۲۰۱۶

بازار	واحد	قیمت در ماه جولای	قیمت در ماه ژوئن	فرآورده
فوب خلیج فارس	(دلار به ازای تن متریک)	۲۲۳/۸۰	۲۱۷/۹۶	نفت کوره ۱۸۰
	(دلار در بشکه)	۵۳/۲۳	۵۶/۶۲	نفت‌گاز
	(دلار به ازای تن متریک)	۳۷۱/۹۸	۴۰۳/۵۱	نفتا
	(سنت در لیتر)	۵۰/۴۰	۵۴/۴۲	بنزین سوپر
فوب آسیا	(دلار به ازای هر بشکه)	۴۳/۷۸	۴۶/۰۲	میعانات گازی پارس جنوبی

مأخذ: امور بین‌الملل شرکت ملی نفت ایران.

مقررات‌زدایی در قیمت‌های بنزین به‌منظور ایجاد تنوع اقتصادی در کویت^۳

مقررات‌زدایی جزئی^۴ قیمت‌های بنزین در کویت که دارای بالاترین سطح یارانه است به

۱. Refinery Margin

۲. Opec Oil Market Report, August 2016.

۳. World Bank: Partial Deregulation of Gasoline Prices Aligns with Kuwait's Vision to Diversify the Economy

۴. Partial Deregulation

لحاظ سیاسی و اقتصادی بر اصلاحات یارانه‌های انرژی تأکید دارد به‌ویژه در کشوری که دارای بالاترین سطح یارانه در جهان است. یارانه‌های انرژی در کویت بار زیادی بر مالیه عمومی این کشور تحمیل می‌کند به‌طوری که این میزان از $\frac{1}{3}$ درصد از GDP به $\frac{5}{7}$ درصد از GDP برآورد شده است که در این بین سایر آثار جانبی بهداشتی و محیطی در نظر گرفته شده است.

کاهش قیمت‌های نفت شرایطی را ایجاد می‌کند که کویت بتواند از این پیامد به‌عنوان فرصتی برای حذف یارانه‌ها و اقدامات حمایتی از بودجه استفاده کند تا بتواند از این سطح مصرف بکاهد. تصمیم اخیر دولت کویت برای حذف یارانه‌ها به لحاظ استراتژیکی در راستای برنامه چشم‌انداز کویت برای تنوع‌بخشی به اقتصاد و افزایش رقابت‌پذیری است. به‌نظر می‌رسد، اصلاحات یارانه‌ای در میان‌مدت و بلندمدت، شامل حال صنایع پرکار باشد که خود منجر به کارآفرینی در سطح ملی شود و آثار مثبت زیادی برای نیروی کار داخلی کویت ایجاد کند در حالی که نیروی کار خارجی نیز در این کشور از یارانه بهره‌مند شده است.

اثر قیمت‌های خرده‌فروشی سوخت حمل‌ونقل به حساسیت مصرف‌کنندگان در کوتاه‌مدت و بلندمدت نسبت به شوک‌های قیمتی بستگی دارد. تجارب بین‌المللی نشان داده است که مصرف سوخت حمل‌ونقل نسبت به افزایش قیمت سایر انواع سوخت‌ها از جمله برق اثرپذیری کمتری دارد.

در حالی که قیمت‌های رو به رشد خرده‌فروشی بنزین، هزینه استفاده از خودرو را افزایش می‌دهد، کویت در مقایسه با بازارهای اروپایی همچنان قیمت‌های پایینی دارد. قیمت جدید بنزین خرده‌فروشی به ازای هر لیتر در کویت نصف قیمت خرده‌فروشی آن

در اروپاست و قیمت بنزین در این کشور نسبت به سایر کشورهای عضو همکاری‌های اقتصادی خلیج فارس پایین‌ترین قیمت محسوب می‌شود. براساس تجارب بین‌المللی، اثر اصلاحات یارانه سوخت حمل‌ونقل هنگامی که در ارتباط با سیاست‌های تکمیلی در نظر گرفته می‌شوند، بیشتر است در حالی که کویت مجدانه به دنبال موضوعاتی اعم از توانمندسازی حمل‌ونقل عمومی است و این امر به نفع تمام اقشار مردم این کشور به‌ویژه به نفع اقشار ضعیف و کم درآمد است و باعث بهبود بازدهی اقتصادی و حتی کاهش آلودگی‌های زیست‌محیطی می‌شود.

ازسوی دیگر، اصلاح یارانه انرژی، فرصت‌های زیادی را برای اعمال اصلاحات مهم دیگر در بخش انرژی فراهم می‌سازد و ناکارآمدی‌های زنجیره‌ی ارزش را برطرف می‌کند. یارانه‌های زیادی که طی سالیان طولانی محفوظ مانده، انحرافات زیادی در طول زنجیره ارزش ایجاد کرده و هنگامی که گاز طبیعی به لحاظ فنی کارآمدتر خواهد بود، نفت خام کاربرد وسیع‌تری در تولید برق پیدا می‌کنند. ازسویی استفاده از نیروگاه‌های ناکارآمد و تجهیزات و دستگاه‌های بی کیفیت و ناکارآمد به‌ویژه دستگاه‌های تصفیه هوا باعث رشد تقاضای برق می‌شود. کویت یکی از پرمصرف‌ترین مصرف‌کننده سوخت و قدرت در جهان است و اثر اصلاح یارانه‌های انرژی می‌تواند درآمدی برای اصلاح بازدهی طرف عرضه و تقاضا باشد و همین‌طور با اصلاحات بیشتر سایر بخش‌ها، منابع تجدیدپذیر انرژی جذابیت بیشتری می‌یابد و این کشور بدین سو سوق خواهد یافت.

براساس پایگاه اطلاعاتی اوپک، میزان متوسط تولید نفت خام کویت در سال ۲۰۱۵، معادل ۲/۸ میلیون بشکه در روز و حجم صادرات نفت خام در سال گذشته، ۱/۹ و فرآورده‌های نفتی ۰/۷۳ میلیون بشکه در روز بوده است. بخش نفت و گاز ۶۰ درصد

تولید ناخالص داخلی و در حدود ۹۵ درصد از درآمدهای حاصل از صادرات این کشور را تشکیل می‌دهد. کویت با داشتن ۶۳ تریلیون فوت مکعب ذخایر اثبات شده^۱ گاز طبیعی هیچ صادراتی در سال ۲۰۱۵ نداشته است. میزان مصرف نفت این کشور در سال گذشته ۵۳۱ هزار بشکه در روز (۳۲/۶ میلیون تن) بوده است.

استراتژی عراق برای افزایش صادرات نفتی^۲

عراق به‌عنوان دومین تولیدکننده بزرگ اوپک قصد دارد با عقد قرارداد میدان نفتی کرکوک، ۵ درصد بر صادرات نفتی خود را افزایش دهد. صادرات نفتی این کشور در ماه جولای به‌طور متوسط روزانه ۳/۷۱ میلیون بشکه گزارش شد که این میزان نفت صادراتی کردستان (KRG) را نیز در بر دارد. این قرارداد نفتی باعث تحکیم روابط میان کردستان و دولت مستقل عراق خواهد شد.

کردهای عراق پس از آنکه در ژوئن ۲۰۱۵ تصمیم به صادرات نفت به‌طور مستقل از دولت مرکزی گرفتند درآمد بالای نفتی کسب کردند، اما بلافاصله با کاهش قیمت نفت این درآمد تنزل کرد. طی زمان یاد شده قیمت نفت برنت ۳۵ درصد نسبت به سال گذشته کاهش یافت. از طریق خط لوله کرکوک - سیهان در حدود ۶۰۰ هزار بشکه در روز صادر می‌شد. ۱۵۰ هزار بشکه در روز از ۶۰۰ هزار بشکه در روز متعلق به میادین شرکت ملی نفت عراق بوده است. ۴۵۷ هزار بشکه نفت در روز در ماه جولای از میادین فعال کردستان از طریق این خط لوله صادر شده است و به‌دلیل خرابکاری‌ها و صدمات

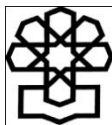
۱. BP Statistical Review, 2016.

۲. www.bloomberg.com

ناشی از بخش ترکیه‌ای به این خط لوله صادرات نفت در ماه‌های فوریه و مارس کاهش یافت. کل تولید نفت عراق در ماه جولای ۴/۷۸ میلیون بشکه در روز اعلام شده که این میزان در پایان سال گذشته ۴/۴۴ میلیون بشکه در روز بوده است.

منابع و مآخذ

۱. آژانس بین‌المللی انرژی، گزارش ماهیانه بازار نفت، آگوست ۲۰۱۶.
۲. یوسفی، مهدی. «تحولات بازار نفت در هفته منتهی به ۲۶ آگوست ۲۰۱۶»، تحلیل هفتگی بازار نفت و گاز، مؤسسه مطالعات بین‌المللی انرژی، شهریورماه ۱۳۹۵.
۳. نشریه هفتگی تحولات بازار نفت و گاز، مدیریت کل اوپک و روابط با مجامع انرژی، ش ۲۶۷.
4. World Bank: Partial Deregulation of Gasoline Prices Aligns with Kuwait's Vision to Diversify the Economy.
5. www.opec.org
6. BP Statistical Review, 2016.
7. www.bloomberg.com

مرکز پژوهش‌ها
مجلس شورای اسلامی

شماره مسلسل: ۱۵۰۲۵

شناسنامه گزارش

عنوان گزارش: ماهنامه تحلیلی انرژی (۴۲)

نام دفتر: مطالعات انرژی، صنعت و معدن (گروه انرژی)

تهیه و تدوین: زهرا جعفری

ناظر علمی: هوشنگ محمدی، فریدون اسعدی

مقتضای: کمیسیون انرژی

ویراستار تخصصی: —

ویراستار ادبی: —

واژه‌های کلیدی:

۱. عرضه و تقاضای نفت خام

۲. یارانه‌های بنزین کویت

۳. عراق

۴. فرآورده‌های نفتی

۵. سید نفت اوپک

تاریخ انتشار: ۱۳۹۵/۷/۴

